

# Nesprávná realizace důkazního řízení

Nesprávná realizace důkazního řízení má za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení postulátů spravedlivého procesu v případech opomenutých důkazů, důkazů získaných nepřipustným způsobem a případech, kdy z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé resp. v případech, kdy v soudním rozhodnutí jsou učiněná skutková zjištění v extrémním nesouladu s provedenými důkazy.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 8/2007, ze dne 27.6.2007)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného Ing. V. P. , proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2005 sp. zn. 4 To 760/2005, ve věci vedené u Okresního soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 29 T 165/2004, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 271 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2005 sp. zn. 4 To 760/2005, byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení předcházejícím v ustanoveních § 196 odst. 1 a § 202 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného Ing. V. P. Nejvyšší soud České republiky napadená usnesení zrušil, zrušil i rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 6. 2005 sp. zn. 29 T 165/2004 a všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 226 písm. a) tr. ř. pak Nejvyšší soud České republiky obviněného Ing. V. P. zprostil obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Českých Budějovicích ze dne 11. 10. 2004 sp. zn. Zt 729/2002, pro skutek spočívající v tom, že dne 18. 5. 2002 v době kolem 01.45 hodin v Č. B., v ulici K. Ch., vyšel před dům , kde s pistolí zn. ČZ 75 Luger, čekal na K. L., L. L., I. L., a M. Č., kteří přicházeli k domu ve směru od hráze rybníka u obce Z. a hlučeli, přičemž touto pistolí mířil nejprve na K. L., které vyhrožoval zastřelením a slovně ji napadal hrubými výrazy uvedenými ve spise, poté mířil i na ostatní přítomné, které slovně napadal, a kterým také vyhrožoval zastřelením, přičemž vystřelil z pistole do vzduchu, když se mu L. L., I. L. a M. Č. snažili zabránit v jeho dalším jednání a útěku z místa před příjezdem hlídky Policie ČR, čímž v přítomných osobách vyvolal vážné obavy o život a zdraví, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obviněný stíhán.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 6. 2005 sp. zn. 29 T 165/2004 byl obviněný Ing. V. P. uznán vinným trestnými činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 1 tr. zák. a výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., kterých se dopustil tím, že dne 18. 5. 2002 v době kolem 01.45 hodin v Č. B., v ulici K. Ch., reagujíc na hluk blížící se skupiny osob, vyšel před dům, a to až do prostoru v blízkosti uličky vedoucí mezi zahradami ve zdejší zahrádkářské kolonii, kde s pistolí značky ČZ 75 Luger, vyčkal příchodu K. L., L. L., I. L. a M. Č., kteří přicházeli k domu ve směru od hráze rybníka u obce Z. a hlučeli, přičemž zmíněnou pistolí mířil nejprve na K. L., které vyhrožoval zastřelením a slovně ji napadal hrubými výrazy uvedenými ve spise, po té mířil i na ostatní přítomné, které rovněž slovně napadal a kterým také vyhrožoval zastřelením, a v důsledku takového jednání v přítomných osobách vyvolal obavy o život a zdraví, kdy tito posléze na místo přivolali hlídku Policie ČR.

Za to byl obviněný podle § 202 odst. 1 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. odsouzen k úhrnnému peněžitému trestu ve výměře 10.000,- Kč. Podle § 54 odst. 3 tr. zák. byl obviněnému pro případ, že nebude ve stanovené lhůtě peněžitý trest vykonán, stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 2 měsíců. Dále byl obviněnému podle § 55 odst. 1 písm. a) tr. zák. uložena i trest propadnutí věci, a to jednoho ks pistole ČZ 75 Luger, ráže 9 mm a 5 ks nábojů ráže 9 mm Luger.

Proti uvedenému rozsudku podal obviněný odvolání. Krajský soud v Českých Budějovicích jako soud odvolací podané odvolání podle § 256 tr. ř. usnesením ze dne 6. 10. 2005 sp. zn. 4 To 760/2005 zamítl, jako nedůvodné.

Na základě podaného dovolání obviněného ve věci rozhodoval Nejvyšší soud, který je svým usnesením ze dne 15. 3.

2006 sp. zn. 8 Tdo 259/2006, podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Obviněný Ing. V. P. poté v této věci podal ústavní stížnost, o níž Ústavní soud rozhodl dne 31. 7. 2006 usnesením sp. zn. IV. ÚS. 396/06 tak, že ji odmítl.

Je třeba zmínit, že výše uvedené soudní řízení ve věci obviněného Ing. V. P. bylo již druhým v pořadí, když předchozí rozhodnutí okresního i krajského soudu byla Nejvyšším soudem zrušena a věc byla vrácena do stadia přípravného řízení.

Původně byl obviněný Ing. V. P. rozsudkem Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 11. 2002 sp. zn. 6 T 90/2002 uznán vinným trestnými činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 1 tr. zák. a výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák., kterých se dopustil tím, že dne 18. 5. 2002 v době kolem 01.45 hodin v Č. B., v ulici K. Ch. vyšel před dům, kde s pistolí ČZ 75 Luger, čekal na K. L., L. L., I. L., a M. Č., kteří přicházeli k domu ve směru od hráze rybníka u obce Z. a hlučeli, přičemž touto pistolí mířil nejprve na K. L., které vyhrožoval zastřelením a slovně ji napadal hrubými výrazy uvedenými ve spise, poté mířil i na ostatní přítomné, které slovně napadal a kterým také vyhrožoval zastřelením, přičemž vystřelil z pistole do vzduchu, když se mu L. L., I. L. a M. Č. snažili zabránit v jeho dalším jednání a útěku z místa před příjezdem hlídky Policie ČR, čímž v přítomných osobách vyvolal vážné obavy o život a zdraví. Za to mu byl uložen úhrnný peněžitý trest ve výměře 10.000,- Kč a pro případ, že by nebyl peněžitý trest vykonán náhradní trest odnětí svobody v trvání 2 měsíců a dále trest propadnutí věci, a to 1 ks pistole ČZ 75 Luger, ráže 9 mm a 5 ks nábojů ráže 9 mm Luger. Tento rozsudek byl na základě odvolání podaných, jak obviněným, tak státním zástupcem, přezkoumán Krajským soudem v Českých Budějovicích, jako soudem odvolacím, který usnesením ze dne 11. 3. 2003 sp. zn. 4 To 162/2003 obě podaná odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného. O této rozhodl dne 6. 4. 2004 Nejvyšší soud rozsudkem sp. zn. 4 Tz 1/2004 tak, že vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 3. 2003 sp. zn. 4 To 162/2003 byl porušen zákon v ustanoveních § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněného Ing. V. P. Napadené usnesení a přecházející rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 11. 2002 sp. zn. 6 T 90/2002 zrušil. Dále zrušil všechna další rozhodnutí, jež na zrušená rozhodnutí obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Věc poté přikázal okresnímu státnímu zástupci v Českých Budějovicích, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Okresní státní zástupce po provedeném došetření podal na obviněného dne 13. 10. 2004 obžalobu pro stejně koncipovaný skutek se stejnou právní kvalifikací, jako v předchozím případě. O té pak rozhodl dne 17. 6. 2005 Okresní soud v Českých Budějovicích již výše uvedeným rozsudkem sp. zn. 29 T 165/2004.

Proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2005 sp. zn. 4 To 760/2005 podal ministr spravedlnosti podle § 266 odst. 1 tr. ř. stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného Ing. V. P. Tímto usnesením byl podle jeho názoru v neprospěch obviněného porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř. a v řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo též v ustanoveních § 2 odst. 5, 6 tr. ř.

V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti poukázal na skutečnost, že Nejvyšší soud již jednou v dané věci ke stížnosti pro porušení zákona podané ve prospěch obviněného rozhodl a věc vrátil zpět do přípravného řízení, přičemž státnímu zástupci bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Přitom specifikoval jaké důkazy je třeba provést, aby bylo možné dovést, která z verzí uváděných jednotlivými osobami je pravdivá a zda lze vůbec obviněného uznat vinným z vyjmenovaných trestných činů. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí výslovně uvedl, že jestliže by i poté celková důkazní situace obviněného nepochybně neusvědčovala z jednání, pro které je stíhán, soud by musel mít na zřeteli zásadu in dubio pro reo, podle níž by v takovém případě byl povinen rozhodnout ve prospěch obviněného.

Stěžovatel dále uvedl, že v zásadě lze připustit, že okresní státní zástupce a poté i okresní soud vyhověli požadavkům na doplnění dokazování ve věci. Pochybnosti však vzbuzuje kvalita provedení tohoto doplněného dokazování i hodnocení ve věci pořízených důkazů. Posouzení trpí i nadále logickými rozpory, jež za současného stavu dokazování, který již ztěžá může být doplňován, jednoznačně nesvědčí o vině obviněného Ing. V. P. Okresní soud v Českých Budějovicích ve svém rozsudku setrval na skutkových zjištěních, ke kterým dospěl v předchozím řízení. Obhajoba obviněného byla podle názoru okresního soudu vyvrácena výpověďmi všech slyšených svědků, s přihlédnutím k doplněnému dokazování. Navíc obhajoba obviněného postrádá i nadále logiku a věrohodnost již ve vylíčení začátku incidentu, pokud jde o motiv, kdy obviněný v 01.45 hodin, oblečen do pyžama, se pohyboval venku před domem s ostře nabitou pistolí ráže 9 m. Žádné jím tvrzené volání o pomoc ale nikdo jiný neslyšel. Naopak, za

důvod zásahu obviněného okresní soud považoval jeho rozčilení nad tím, že venku se pohybovala velmi hlučná skupina lidí, a to jej obtěžovalo a rozčílilo natolik, že se rozhodl proti nim zakročít. Míra ovlivnění poškozených alkoholem nemohla být s ohledem na odstup času ani přibližně zjištěna a jedinými skutečnostmi, které ohledně tohoto faktu byly zjištěny, bylo to, že se poškození zdržovali v restauraci po dobu přibližně pěti hodin. Zasahující policista přivolaný na místo činu, svědek M., uváděl, že z poškozených cítil alkohol a pro jejich ovlivnění alkoholem bylo jejich vytěžení odloženo na pozdější dobu. Oproti tomu poškození sami tvrdí, že vypili maximálně tři piva.

V důsledku požadavku Nejvyššího soudu byly provedeny další důkazy a vyslechnuti svědkové. Byla provedena rekonstrukce podle verze poškozených a podle verze obviněného, byl pořízen protokol o ohledání místa činu a fotodokumentace. Svědek M. popsal, jak zakročoval poté, co byl na místo činu vyslán a uvedl, že nejdříve došlo k uklidnění situace, zajištění zbraně, poté komunikoval s oznamovatelem. Oznamovatel ukázal svědkovi místo, kudy šli a kde je měl obviněný ohrožovat pistolí. Svědek M. vypověděl, že oznamovatele k tomu vyslechl a dále vyslechl další na místě přítomné osoby, tedy další poškozené a dotázal se jich na průběh události, který shodně popsaly. Obviněný pouze odevzdal zbraň, ale odmítl s policií komunikovat. Měli snahu jej vyslechnout, ale obviněný sdělil, že vypovídat bude až na policejní stanici. Na místě činu se nijak nehájil tím, že by šel někoho zachraňovat, nebo že by měl pocit, že venku dochází k přepadení či k znásilnění. Svědek M., v době činu operační důstojník operačního střediska Okresního ředitelství Policie ČR, uvedl, že v 01.35 hodin dne 18. 5. 2002 volal na linku 158 muž, který oznamoval, že v ulici R. u výměníku je nějaký muž v pyžamu s pistolí. Proto svědek vyslal na místo činu hlídkové vozy a velitele směny. Pokud se týče obsahu záznamu, pak zapsal základní věci, tedy o co se jedná a kde se událost stala. Vzpomíná si pouze, že oznamovatel byl spíš našťvaný než vyděšený. Nebyl ale schopen uvést, zda mu oznamovatel sdělil, že by muž s pistolí již střílel. Vyjádřil však přesvědčení, že tuto skutečnost by zřejmě do protokolu zapsal. Svědek si nevybavil, zda v souvislosti s touto událostí volal ještě někdo jiný a pokud by tomu tak bylo, toto oznámení by již pro duplicitu nezapísoval.

Dalším novým důkazem byl znalecký posudek na obviněného z odvětví psychologie, ze kterého bylo zjištěno, že u jeho osobnosti nejsou shledány rysy nezdrženlivosti. Jednání obviněného je naopak vedeno zralými volnými vlastnostmi i dominující racionalitou, nebyly shledány sklony k agresivitě, byl shledán sklon k fabulacím, fantazii a dobrodružství. Tento sklon je však dostatečně korigován racionalitou. Fabulační schopnosti jsou spíše kreativní a v důsledku motivačního charakteru v osobnostní struktuře obviněného byla prokázána zralá sociální složka zodpovědná za sociální citění, potřeba kontaktu se sociálním okolím i potřeba sociální spravedlnosti. Nelze vyloučit, že tyto osobnostní charakteristiky byly aktuální motivací vyšetřované události.

Nalézací soud při hodnocení důkazů vycházel z výpovědi poškozených, neboť dospěl k závěru o jejich věrohodnosti. Naopak jako nevěrohodnou vyhodnotil verzi podávanou obviněným. Odvolací soud se ztotožnil s postupem nalézacího soudu. Výslovně uvedl, že bylo jednoznačně prokázáno, že obviněný nevyšel z domu proto, že hodlal pomoci nějaké ženě v nesnázích. Poškození totiž všichni shodně uvedli, že v jejich skupině nikdo o pomoc nevolal. Jiná skupina se v místě nepohybovala a uváděl-li obviněný, že takové volání měl někdo ze svědků připustit, z obsahu spisu taková informace nevyplývá. Volání o pomoc pak neregistroval žádný jiný svědek, přičemž svědci připustili, že slyšeli hluk. Dalším momentem pro potvrzení motivu obviněného, který se neslučuje s jeho verzí, bylo jednání obviněného v průběhu rekonstrukce, kdy výslovně uvedl, že vůči skupině pronášel slova „neřvěte tu, odejděte, rušíte tady lidi, lidi spí, jestli si to neuvědomujete, buďte zticha a pokračujte v cestě“. Dále soud vyslovil názor, že pokud by obviněný dospěl k závěru o ohrožení nějaké ženy, která by venku volala o pomoc, adekvátní reakcí by bylo přivolat policii. Pokud však obviněný nekomunikoval s policií ani po příjezdu na místo činu, je zřejmé, že jeho výpověď není pravdivá, neboť zřejmě šel ukáznit hlučící osoby. Krajský soud v Českých Budějovicích za správné posoudil rozfázování incidentu na fázi jedna, kdy obviněný vyhrožoval poškozeným usmrcením se zbraní v ruce a fázi dvě, kdy poškození bránili obviněnému odejít z místa činu do příjezdu policie, aby proti němu mohly být vyvozeny odpovídající důsledky a mohl být odzbrojen. Krajský soud v Českých Budějovicích rovněž podpořil závěr nalézacího soudu o tom, že svědek M. Č. zavolal na policii v době před výstřelem obviněného, neboť se cítil jeho jednáním zaskočen.

Stěžovatel následně vyslovuje, že uvedené hodnocení důkazů neodpovídá obsahu důkazů tak, jak bylo provedeno, a v určitém směru odporuje i zásadám formální logiky. Poukazuje na rozdílnou výpověď svědka I. L., který uvedl, že poprvé sledoval obviněného v situaci, kdy tento stál, měl pistolí svěšenu dolů, začal jim nadávat, že dělají bordel a obtěžují sestru a následně namířil zbraň, zatímco svědkové K. L., M. Č. a L. L. vypověděli, že obviněný na svědkyni L. mířil ihned a zároveň nadával. Stěžovatel pak z této výpovědi dovozuje, že obhajoba obviněného, že šel ven zasahovat, protože se domníval, že je nějaká žena v ohrožení, je pravdivá. Obviněný jednal ve skutkovém omylu, neboť se domníval, že jde zasahovat proti násilníkům. Proto vyšel ven ozbrojen a to, že situaci řešil sám bez přivolání policie, odpovídá jeho osobnostnímu nastavení. Nejeví se pravděpodobným, že by obviněný vzhledem k nezjištěné agresivitě a nereálnému vyhodnocování souvislostí reagoval nepřiměřeně tak, že by se zbraní v ruce ohrožoval skupinku hlučících podnapilých osob. Pokud jde o moment, kdy obviněný vystřelil, a kdy byla kontaktována policie,

svědek M. Č. uvedl, že obviněný vystřelil poté, co on přivolal policii, když některý z bratrů L. obviněnému řekl, aby vystřelil. Skutečnost, že obviněný střílel až po kontaktu policie, byla potvrzována I. L.

Pokud jde o hodnocení rekonstrukce, stěžovatel zdůraznil, že ani provedenou rekonstrukcí, ani prověrkou na místě činu nemohlo být dosaženo optimálních výsledků, neboť tyto úkony byly prováděny ve dne (když k nim fakticky došlo v noci), za přítomnosti všech svědků poškozených, kteří v podstatě kolektivně vytvářeli zpětně obraz o tom, jak skutek proběhl. Takový způsob provedení rekonstrukce však zpochybňuje vážnost jejích výsledků a to zejména proto, že byla provedena v podstatě na základě kolektivní výpovědi poškozených. Jako zarážející stěžovatel hodnotil, že zasahující policista (svědek M.) zpočátku vypověděl, že oznamovatelé byli v kritickou dobu pod vlivem alkoholických nápojů, a proto nebyli schopni výpovědi a posléze uvedl, že tyto oznamovatele vyslyšel odděleně, kdy se na podstatných okolnostech průběhu konfliktu shodli.

Stěžovatel pak činí závěr, že výpověď obviněného i nadále nelze považovat za vyvrácenou, protože neexistuje žádný přímý svědek s výjimkou poškozených, který by vnímal konflikt od počátku, a nebyla spolehlivě zpochybněna jeho obhajoba o tom, že zasahoval proti poškozeným ozbrojen, neboť se domníval, že je venku ubližováno nějaké ženě. Jeho výpověď je přímo podporována výpovědí poškozeného I. L. a obdobný, ovšem pouze sluchový vjem měla svědkyně A. K. Uvedené by odpovídalo tomu, že obviněný jednal ve skutkovém omylu vůči podnapilým osobám, jejichž vnímání reality bylo ovlivněno množstvím zkonsumovaného alkoholu, které se nepodařilo přesně specifikovat, avšak lze usuzovat, že bylo vyšší než je samotnými poškozenými uváděno. Poškození se samozřejmě mohli cítit v právu poté, co obviněný Ing. V. P. omylem vůči nim zasáhl, pokud na místo přivolali policii, aby proti obviněnému zakročila. Poškození poté velmi razantním způsobem zasahovali proti obviněnému, napadali jej, chtěli vidět pistoli a odebrat mu ji, což bylo prokázáno i svědeckými výpověďmi A. K. a syna a manželky obviněného. Svědkyně K. přitom uvedla, že ze strany obviněného neslyšela žádné hrubé výrazy, že obviněný jednal naprosto klidně.

Vysvětlitelný je podle stěžovatele i moment, kdy obviněný nekomunikoval po příjezdu s policií, neboť se mohl cítit dotčen tím, že policie od počátku jednala jako s poškozeným s oznamovatelem, z jehož strany a ze strany dalších jeho přátel se cítil být ohrožen.

Stěžovatel vyslovuje, že ani nadále celá důkazní situace obviněného nepochybně neusvědčuje z jednání, pro které je stíhán. Důkazy, které byly ve věci pořízeny byly nesprávně interpretovány a zhodnoceny. V předmětné trestní věci byly provedeny veškeré dostupné a v úvahu přicházející důkazy, a přesto přetrvávají důvodné pochybnosti o vině obviněného. Zjištěný skutkový stav věci neumožňuje v této části bez pochybností rozhodnout a současně již patrně není možné opatřit důkazy další, které by jakékoli pochybnosti vyvrátily. Proto bylo při řešení otázky viny obviněného na místě postupovat podle zásady in dubio pro reo, což se následně mělo odrazit i ve výroku o vině.

V závěru stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2005 sp. zn. 4 To 760/2005 byl v neprospěch obviněného Ing. V. P. porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1, § 256 tr. ř. a v řízení, jež vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, byl porušen zákon též v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. Dále navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené usnesení zrušil, rovněž zrušil předcházející rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 6. 2005 sp. zn. 29 T 165/2004 a všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. a přikázal Okresnímu soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a zjistil následující.

Napadené rozhodnutí a jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně představují pro obviněného v pořadí druhé odsouzení, když prvé odsouzení bylo zrušeno Nejvyšším soudem v řízení o stížnosti pro porušení zákona a věc byla vrácena do přípravného řízení.

Státní zástupce a Policie ČR provedli došetření věci a opatřili nové důkazní prostředky. Byl pořízen náčrt místa činu se zakreslením bodů významných pro posuzovaný skutkový děj. Byla pořízena fotodokumentace místa činu. Policejní orgán provedl s poškozenými a obviněným rekonstrukci činu, a to ve verzi podle poškozených a ve verzi podle obviněného. Tato rekonstrukce je zaznamenána na videokazetách, a některé záběry z ní rovněž na fotografiích. Soudní znalkyně z oboru školství a kultura odvětví psychologie vypracovala psychologický posudek na obviněného.

V řízení před okresním soudem v rámci výslechu poškozených byly položeny každému z nich dotazy týkající se

vlastního skutkového děje, postavení jednotlivých zúčastněných na místě činu a dalších okolností. Byly provedeny konfrontace obviněného s poškozenými. Bylo provedeno i ohledání místa činu. Byl vyslechnut policista V. M. zasahující na místě činu a operační důstojník F. M. Státní zástupce předložil zápis z přijatého volání na linku 158.

Jak výše uvedeno, Nejvyšší soud v řízení o stížnosti pro porušení zákona již jednou rozhodnutí, jak soudu odvolacího, tak soudu nalézacího zrušil a vrátil věc do přípravného řízení s tím, že je třeba důkazy doplnit. Přitom konstatoval, že pokud by na obviněného byla ve věci opět podána obžaloba, tak procesní soud s ohledem na důkazy opatřené v přípravném řízení zváží potřebnost konfrontací mezi obviněným a poškozenými. Jestliže by i poté celková důkazní situace obviněného nepochybně neusvědčovala z jednání, pro které je stíhán, soud by musel mít na zřeteli zásadu in dubio pro reo, podle níž by v takovém případě byl povinen rozhodnout ve prospěch Ing. V. P.

Nejvyšší soud přezkoumal nově vyslovené závěry obou soudů nižších stupňů na pozadí všech ve věci provedených důkazů a dospěl k následujícím poznatkům.

V posuzované věci i přes doplněné dokazování přetrvávají nejasnosti ohledně rozhodujících skutkových zjištění. Stále se ve věci vyskytují dvě verze, v nichž přetrvávají nejasná a sporná místa, přičemž jak poškození, tak obviněný setrvávají na svých tvrzeních.

Základní vylíčení průběhu konfliktu ze strany poškozených v hrubých rysech zní, že se vraceli v pozdních nočních hodinách z restaurace a poškozený oděn v pyžamu a s pistolí v ruce proti nim vystoupil v jimi specifikovaném místě, použil proti nim hrubé neslušné výrazy, mezi nimiž byla výhrůžka zastřelením, a mířil na ně přitom střelnou zbraní a vyvolal v nich tak obavu o život a zdraví. Zavolali proto linku tísňového volání 158. Obviněný skutečně použil zbraň, a to tak, že vystřelil do vzduchu a snažil se uniknout. Poškození jej zadrželi do příjezdu policie, přičemž za ním postupovali od prvotního místa střetu k vchodu domu K. Ch., kde mu zabránili v odchodu do domu. Jeho motivem bylo, že poškození hlučeli a tak je obviněný neadekvátním způsobem šel utišit.

Základní vylíčení průběhu konfliktu ze strany obviněného je ve své podstatě takové, že zaslechl v pozdních nočních hodinách ze svého bytu ženský hlas volající o pomoc a vyšel z domu, v němž bydlí, oděn v pyžamu a s pistolí, kterou si vzal na svou případnou obranu. Zastavil se v jím specifikovaném místě a ze tmy k němu přišli poškození, kteří byli pod vlivem alkoholu a začali jej napadat slovně i fyzicky strkáním a zatlačováním před sebou a sahat mu po zbraní, kdy on v obraně před jejich napadáním vystřelil do vzduchu. Poškození nato zavolali policii, přičemž ho až do jejího příjezdu obklopovali a blokovali. Motivem jeho jednání bylo, že slyšel volání napadené ženy a vyšel jí na pomoc a teprve následně zjistil, že tomu tak nebylo.

Rozhodujícím je, že na místě a v čase, kde a kdy střet mezi obviněným a poškozenými započal, nikdo jiný než aktéři střetu nebyl přítomen, ani jej nesledoval. Respektive se takovou osobu nepodařilo v řízení nalézt. Takovou osobou není svědkyně A. K., neboť tato svědkyně neviděla počátek konfliktu a její svědectví o počátku konfliktu nevypovídá a ani vypovídat nemůže. Za takové svědky nelze pokládat ani M. P. (manželku obviněného) a J. P. (syna obviněného). Nebyly nalezeny podpůrné stopy (v terénu či jiné), které by bylo možno použít k podpoře či vyvrácení výpovědí jednotlivých účastníků konfliktu. V úvahu zde přicházelo zejména zajištění vystřelené nábojnice.

Jako základní je poté v posuzované věci nutno vyhodnocovat výpovědi jednotlivých aktérů konfliktu ve vztahu k výpovědím ostatních svědků a jiným ve věci opatřeným důkazům, přičemž je nezbytné důsledně posoudit nejen hodnotu a věrohodnost výpovědí poškozených a obviněného, ale rovněž hodnotu výpovědí ostatních svědků a jiných důkazů.

Novým důkazem je mj. náčrtek místa činu pořízený Policií ČR, v němž jsou zakresleny body významné z hlediska skutkového posouzení. Nutno však uvést a zároveň vytknout, že tento náčrtek neobsahuje veškeré významné a potřebné body. Je v něm totiž pomínut prostor severovýchodně od panelového domu K. Ch., v němž se nachází hřiště, (o němž hovoří svědkyně K.) a kde stojí dvě další pouliční lampy. Problematické je, že u žádné z lamp nebyl v řízení zjišťován jejich dosvit a nebyly tak objektivizovány světelné podmínky v prostoru místa činu. Dále řada vzrostlých stromů - dubů je zakreslena pouze svými kmeny, aniž by bylo z náčrtu patrné, jaký prostor zabírají jejich koruny a jaký umožňují výhled. Dále v náčrtu není zakresleno okno, z něhož sledovala svědkyně K. část konfliktu a kromě rozměrů uličky (pěšiny) mezi zahradami a vzdálenosti jejího vyústění od nejbližšího rohu panelového domu K. Ch. a vzdálenosti lampy před vchodem do domu chybí jiná určení vzdáleností. Tyto situační podmínky a jiné údaje lze pak určovat, či v některých případech odhadovat, až z dalšího dodatečně opatřeného důkazu, tj. z nově pořízené fotodokumentace, neboť teprve z jednotlivých fotografií je patrná existence na náčrtu nezakreslených bodů a jiné významné podrobnosti. Např. existence a poloha veřejného osvětlení severovýchodně od domu K. Ch. Je zde však nedostatek spočívající v tom, že kromě fotografií pořízených v denní době nebyly pořízeny žádné fotografie v době

noční, tak aby byly zjištěny výhledové poměry na místě samém v noci (notabene vliv pouličního osvětlení) a v tom, že fotografie byly pořizovány jako jednotlivé záběry významných míst, avšak často jsou foceny pouze z jediného úhlu a nikoli z více úhlů pohledu. Např. ve fotodokumentaci rekonstrukce podle verze poškozených snímků č. 3 č. l. 176 zachycuje pohled na figuranta představujícího obviněného, jak stojí u stromu a míří v počátku konfliktu na poškozenou K. L., přičemž v pozadí snímku v blíže neurčené vzdálenosti jsou v uličce mezi zahradami stojící bratři L. a jejich úhel pohledu na tuto situaci není fotograficky zachycen. Tudíž není objektivizováno, co mohli bratři L. ze svého prvotního postavení (dříve než dorazili ke své sestře) vidět, když se mezi nimi a mířícím obviněným nacházel kmen vzrostlého dubu a na tuto otázku mohla poskytnout přesnou odpověď fotografie pořízená z úhlu pohledu bratrů L. Dále na náčrtu jsou kovové poklopy podzemního vedení inženýrských sítí (kanalizační poklopy) zakresleny souběžně s rohem domu K. Ch. a v odůvodnění (č. l. 291) nalézacího rozsudku sp. zn. 29 T 165/2004 je soud umísťuje před dům pod okna obviněného či svědkyně A. K., přičemž fotografie č. 2 č. l. 185 a č. 4 č. l. 185 str. 2 ukazují odchýlnou situaci, tj. že kanalizační poklopy se nenacházejí před průčelím domu K. Ch., ale až vedle domu, za hranici tvořenou jeho severozápadním rohem, tj. jsou o něco dále, než jak je prezentováno v rozhodnutí. Nutno podotknout, že tyto poklopy jsou významnou markantou při posuzování případu. Svědek Č. stojící na fotografii č. 4 č. l. 185 se levou nohou dotýká kanalizačního poklopu, a svým tělem zakrývá volný prostor a nikoli čelní zeď panelového domu K. Ch.

Další nový důkaz představuje znalecký posudek vypracovaný znalkyní z odvětví psychologie, který byl zaměřen na zjištění, zda je obviněný osobou nezdrženlivou s agresivními či s fabulačními sklony. Ze znaleckého zkoumání mimo jiné vyplynulo, že obviněný není osobou s rysy nezdrženlivosti, naopak jeho jednání je vedeno zralými volnými vlastnostmi i dominující racionalitou. V osobnostní struktuře obviněného nejsou přítomny sklony k verbální a i brachiální agresivitě, podobné reaktivity jsou obviněným vnímány a hodnoceny jako výrazně negativní a takové jednání je jím zcela zamítáno na rovině vědomé i podvědomé. Skon k fabulacím, fantazii a dobrodružství je potvrzen, je však dostatečně korigován racionalitou.

Zároveň z daného posudku vyplynulo, že obviněný je osobou akcentující řád ve společnosti, kdy obviněný jako svá přání uvedl: „... aby to, co je zákon, platilo, aby se podle toho postupovalo, aby nemusel řešit malicherné věci ...“, osobou energickou, vitalistní síly, se schopností zacílit se rychle na venkovní situace. Pomocí intelektových funkcí a jejich kvalitního využívání, za pomoci logiky i vnitřních principů v prožívání je preferovaná každá hodnota, která má posílit jeho vlastní pozici, akcentuje ve zdravé míře posilování svého jáství zejména přes hodnoty vzdělávání se, racionality apod. Při výpovědi v hlavním líčení pak znalkyně uvedla, že u obviněného je zvýšené vědomí potřeby spravedlnosti a tendence černobílého vidění, to se netýká reaktivity, to se týká vnímání. Vnímání věcí je buď černé nebo bílé a málo mezi.

Z daného lze usoudit, že osobnostní rysy obviněného neobsahují vysvětlení výhrůžek zastřelením a míření zbraní na poškozené, dobře však jej charakterizují jako osobu, která je schopna a ochotna vyjít v noci na základě neplánovaného podnětu a zasáhnout zde na místě, což odpovídá tomu, že obviněný vyšel na základě sluchového podnětu oděn pouze v pyžamu ven v nočních hodinách. K tomuto důkazu lze říci, že z něj lze dovodit, že obviněný mohl jít uklidnit hlučící osoby, avšak nedává podporu proto, že by tak činil za použití slovních výhrůžek smrti zastřelením a za současného míření střelnou zbraní.

Jako další důkaz byla pořízena rekonstrukce. Její faktické provedení však snižuje její důkazní hodnotu a neodstraňuje pochybnosti, k jejichž odstranění měla rekonstrukce přispět. V prvé řadě k činu došlo v době mezi jednou a druhou hodinou ranní, tedy v noční době, kdy prostor, kde se poškození a obviněný pohybovali, byl osvětlován pouze pouličním osvětlením. Pro úplnost by bylo možno teoreticky připustit dopad světla z oken přilehlých panelových domů, pokud by se v tuto dobu ještě v bytech svítilo, ale význam takového světla by byl zanedbatelný. Rekonstrukce však byla provedena za plného denního světla, tedy za naprosto jiných světelných podmínek, než které v prostoru místa činu byly v době činu. Přitom nebylo v průběhu řízení zjištěno, jaké výhledové podmínky na místě činu v noci panují, tj. jak je osvětleno ústí uličky mezi zahradami, jaký je dosvit lampy nacházející se před vchodem do domu, jaký je dosvit lamp stojících na vyvýšeném místě u hřiště, jaký je vliv korun řady stromů - dubů, jaký stín vrhá stěna panelového domu K. Ch.

Dalším nedostatkem je to, že rekonstrukce podle verze poškozených byla prováděna takzvaně kolektivně za současné přítomnosti všech poškozených. Navíc je ze záznamu rekonstrukce zachyceného na videokazetě patrné, že hlavním a v podstatě jediným vypovídajícím při rekonstrukci byl svědek M. Č. a ostatní poškození zde působí jako statisté řídicí se jeho pokyny, což úkon provádějícímu policejnímu orgánu nikterak neškodilo. Rekonstrukce je specifickým důkazním prostředkem - výpovědí na místě samém s předvedením postavení pohybů, poloh apod. při činu ve vztahu k okolním předmětům a osobám, z níž je možno lépe než ze samotné výpovědi učiněné orgánu činnému v trestním řízení na služebně zjistit okolnosti významné pro posouzení činu. Jejím smyslem je opětovné vytvoření co možná nejvěrnější

situace na místě činu při opakování postavení jednotlivých osob, jejich jednání a v časové posloupnosti. Tedy pokud byla rekonstrukce prováděna za jiných světelných podmínek, než se stal skutek, což je v daném případě okolnost pro případ podstatná, měla být tato skutečnost brána na zřetel jako jedna ze základních odlišností od rekonstruované události. Pokud nebylo možné z technických důvodů nafilmovat rekonstrukci v noci, měly být skutečnosti v rekonstrukci obsažené minimálně alespoň prověřeny v noci orgány policie. tj. zejména, co, jaké detaily mohli účastníci konfliktu v noci v předmětném prostoru vidět, na jakou vzdálenost mohli rozpoznat pistoli v ruce či v ruce obviněného, obdobně jaké detaily mohla rozpoznat svědkyně K., zda jsou na místě pro osobu hledící ze 4. patra identifikovatelné osoby. Nejvyšší soud je nucen konstatovat, že viditelnost v předmětném prostoru se mu jeví jako podstatná okolnost a pokud by byly vyšetřované verze prověřeny vzhledem k nočním světelným podmínkám, mohl důkaz na místě samém získat vyšší míru věrohodnosti a přesvědčivosti.

K vlastnímu průběhu rekonstrukce je třeba ještě zdůraznit, že jednotliví poškození samostatně nepředvedli, jak vnímali ze svých pozic jednání obviněného, které činil, nýbrž jakoby bez vlastní vůle stáli a pohybovali se po předmětném prostoru a většinu informací v průběhu rekonstrukce poskytoval svědek M. Č., zatímco ostatní poškození mlčeli. Jako významné je nutné poukázat zejména na popis počátku konfliktu podle svědectví poškozených. Podle jejich výpovědi svědek M. Č. vystoupil první z uličky mezi zahradami a zde odbočil ke stromu a započal močit. K. L., která šla předmětnou uličkou druhá se ocitla prvou v pořadí a stanula tak vůči obviněnému a ten měl prvotní útok směřovat proti její osobě. Přitom při rekonstrukci K. L. stojí na místě, před ní stojí figurant představující obviněného a celou situaci popisuje M. Č., který měl podle své vlastní výpovědi v daném okamžiku zůstat vzadu a močit. Obdobně pak pokud obviněný uváděl, že poškození zejména I. a L. L. do něj strkali a on před nimi couval, což poškození připustili a potvrzovala to i svědkyně A. K., tato skutečnost z rekonstrukce provedené podle verze poškozených nevyplývá, když I. a L. L. postupují za obviněným v nekontaktní vzdálenosti.

Část skutkového děje sledovala z okna svědkyně A. K. Tato svědkyně však nebyla k rekonstrukci přizvána a nevslovila se tak k tomu, zda se účastníci konfliktu pohybují ve stejných drahách a nacházejí ve stejných pozicích v jakých je ona sledovala a činí stejná gesta a úkony. Přitom její svědectví i přesto, že neviděla počátek děje, je jediným popisem od osoby, která nemá přímý vztah k účastníkům konfliktu.

V novém hlavním líčení byl opakovaně vyslechnut na místě zasahující policista V. M. Nutno však konstatovat, že z jeho výsledku vyplynula další skutečnost, která nenapomáhá vyjasnění stavu věci, naopak jej zamlžuje. Svědek M. totiž nejprve vypověděl, že poškození byli pod vlivem alkoholu a nebyli tak schopni výsledku (č. l. 79). Naproti tomu při dalším výsledku vypověděl, že jednotlivé poškozené samostatně vyslechl.

Dalším novým důkazem byl výslech policisty F. M., který předmětné noci přijímal hovory na operačním středisku Okresního ředitelství Policie ČR v Českých Budějovicích na lince 158 a předložení výpisu hovorů z této linky z předmětné noci. (č. l. 197). Ve výpisu je uvedeno: přijato v 01.35 hodin R. ul., u výměníku, nějaký muž v pyžamu s pistolí. Svědek M. vypověděl (č. l. 257 an.), že volal mladý muž ve věku asi 30 let, jeho hlas zněl spíše našťavaně než vyděšeně. Protože tam byla pistole, svědek poslal na místo všechny hlídky, které měl k dispozici, neboť to bral jako vážné oznámení. Oznamovatel spíše uváděl, že je tam někdo proháni, nešlo o život.

Jako další doplnění důkazů předložil soud obviněnému, svědkyni A. K. a všem poškozeným kopii náčrtu místa incidentu a na základě jejich výpovědí zakreslil do jednotlivých náčrtů postavení účastníků v průběhu konfliktu a jiné údaje a všem poškozeným při výsledku položil stejné dotazy.

Posledním doplněním důkazů bylo provedení konfrontace obviněného s poškozenými, které však do věci nové podstatné skutečnosti nevnese, účastníci setrvali na svých tvrzeních.

Při posouzení věci Nejvyšší soud nemohl nepoukázat na skutečnosti, které vyplývají ze spisového materiálu.

V prvé řadě stále není nepochybně určeno místo počátku konfliktu, tj. místo činu. Poškození uvádí, že vyšli z uličky mezi zahradami ohraničené ploty, u níž se nalézá severní konec řady stromů - vzrostlých dubů (stromořadí, park). Zde u vyústění z této uličky údajně stál obviněný, který tak podle verze poškozených musel přijít od vchodu z panelového domu K. Ch. až sem, tj. do místa přibližně vzdáleného 50 m od domu K. Ch. a zde započal konflikt. Obviněný toto popírá a tvrdí, že v takové vzdálenosti od domu K. Ch. vůbec nebyl. Jako maximální vzdálenost, kam od domu došel, uvádí místo specifikované kanalizačními poklopy nacházejícími se u asfaltového chodníku vinoucího se okolo domu. Svědek V. M., policista zasahující na místě, pak v hlavním líčení sdělil, že přesně neví, ale že mu oznamovatel označil jako místo počátku střetu asi 20 m od domu. Domníval se že oznamovatel označoval prostor u stromů jakoby před nimi, nikoli mezi stromy. Dále se pak v průběhu konfliktu všichni dostali před vchod do domu K. Ch. K určení místa počátku konfliktu soud položil všem poškozeným v hlavním líčení dotaz na určení tohoto místa.

Všichni poškození označili na náčrtu místa činu body, které jsou zakresleny a označeny čísly. Nálezací soud ve svém rozhodnutí naznal, že místa označená poškozenými se shodují. S tímto názorem však Nejvyšší soud nemůže souhlasit.

K obsahu výpovědí je nejprve nutno zjistit polohopis a významné body charakterizující prostor konfliktu a označení jednotlivých markant. Místem konfliktu je relativně volný prostor na sídlišti u panelových domů. V prostoru, kde se udál předmětný konflikt, se nachází travnatá plocha. Její západní stranu tvoří řada vzrostlých dubů orientovaná severojižně (stromořadí, park). Na jejím severním konci severozápadně od domu K. Ch. je 1,2 m široká a 44 m dlouhá západovýchodní ulička mezi zahradami. Z této uličky poškození vyšli. Jižní stranu ohraničuje boční severní stěna panelového domu K. Ch., jehož pro děj relevantní část je orientována severojižně. Tato boční severní stěna domu je bez oken. Východní stranu prostoru ohraničuje v blíže neurčené vzdálenosti hřiště v mírném svahu. Severní stranu ohraničuje nezpevněná vyšlapaná pěšina vedoucí západovýchodně a navazující na ústí uličky mezi ploty zahrádek. U této pěšiny se v blíže neurčené vzdálenosti od ústí uličky mezi zahradami nachází lampa veřejného osvětlení. Z ústí této uličky vycházejí dvě ramena - dvě pěšiny. Prvé rameno je již popsaná západovýchodní pěšina. Druhé rameno se vine severojižně okolo popsaného dubového stromořadí a napojuje se na asfaltovou část betonovo-asfaltového chodníku u domu K. Ch. Okolo domu K. Ch. se vine betonovo-asfaltový chodník, který zčásti prochází severojižně kolem západního průčelí domu, na severním konci se zalamuje (tvoří ohyb, zátočinu) severovýchodně okolo severozápadního rohu domu, kdy část ohybu se nachází před západním průčelím domu a část před severní boční stěnou domu a před severní boční stěnou domu pokračuje západovýchodně k dalším panelovým domům. V této části chodníku se nachází poklop zřejmě kanalizační vpusti a vedle ní v trávníku další dva kovové poklapy malých rozměrů, které obviněný označuje jako nejzazší bod svého pohybu. Pouze na okraj Nejvyšší soud poznamenává, že z pořízené dokumentace obsažené ve spise není možno rozpoznat, zda také dva malé kovové poklapy jsou rovněž poklapy podzemní kanalizační sítě, neboť bližší záběr na ně není ve spise obsažen, zřejmě nebyl vyhotoven. Nicméně tento nedostatek lze v dané věci pominout, neboť zásadní pro posuzovaný případ je jejich umístění. Obecně jsou paušálně označovány jako „kanály“ resp. kanalizační poklapy. V blíže neurčené vzdálenosti od severovýchodního rohu domu K. Ch. se nachází lampa veřejného osvětlení. Na západním průčelí domu K. Ch. se nachází vchod, u něhož skončil konflikt mezi poškozenými a obviněným. Před vchodem se pak nachází lampa veřejného osvětlení.

M. Č. situoval počátek konfliktu do místa několik metrů východně od východu z uličky až za úroveň stromů (bod č. 3, č. l. 253). Svědek I. L. pak jako místo v prostoru mezi stromy a plotem jižně od ústí uličky (bod č. 6, č. l. 253). Soud mylně v odůvodnění uvedl, že svědek I. L. určil místo počátku střetu jako místo pod č. 7. Pod číslem 7 je v protokolu z hlavního líčení označeno postavení svědka I. L. L. L. označil jako místo kde poprvé spatřil obviněného bezprostředně vedle východu z uličky (bod č. 9 č. l. 253). Svědkyně K. L., která byla podle výpovědí poškozených prvou osobou, která se s obviněným střetla, určila předmětné místo malý kousek od východu z uličky mezi zahradami (bod č. 1, č. l. 253), což je navíc v rozporu s místem, kde K. L. stojí na záznamu rekonstrukce. Vzhledem k těmto uváděným skutečnostem by její označení předmětného místa mělo být nejpřesnější. Samotná svědkyně však označuje dvě různá místa. Svědkyně navíc uvedla, že prošli parčíkem a když přicházeli do toho místa, z ničeho nic proti ní obviněný vystoupil zpoza keře (č. l. 18, 231). Kde se ale nachází svědkynin uvedený keř, nebylo určeno. Oproti tomu svědek I. L. vypověděl, že obviněný vystoupil zpoza stromu (č. l. 24). Navíc M. Č. ve své první výpovědi učiněné v přípravném řízení (č. l. 21) hovořil o tom, že poté co K. L. opustila pěšinu a vstoupila na trávník u chodníku, řekla, že tam je nějaký úchyl. Jaký chodník měl M. Č. na mysli, nebylo nikterak zjišťováno. V prostoru střetu se nachází pouze betonovo-asfaltový chodník vedoucí okolo domu K. Ch. Ten však není u východu z uličky mezi zahradami, odkud poškození vyšli, nýbrž u tohoto domu. Svědek Č. v přípravném řízení vypověděl, že odbočil močit ke stromu, avšak při rekonstrukci nestojí u stromu, ale u plotu - fotografie č. 3 č. l. 176. Nadto není jasné, u kterého ze stromů svědek Č. konal malou potřebu a tudíž jaké byly jeho výhledové poměry a jaká vzdálenost ho dělila od obviněného a svědkyně L.

Pokud nálezací soud pominul uváděné rozpory a navíc zaměnil v předmětném náčrtu č. 3 (č. l. 253) bod č. 6 a bod č. 7, kdy postavení poškozeného I. L. vydává ve svém odůvodnění za místo počátku střetu s obviněným, nelze závěru, že místo střetu bylo shodně určeno, přisvědčit.

Obdobná situace nastává s určením místa výstřelu. Toto místo bylo rovněž podle jednotlivých výpovědí poškozených zakresleno do náčrtu č. 3 na č. l. 253. Opětovně jsou tato místa rozličná, body označující výstřel jsou jak na trávníku, na chodníku, tak zasahují do pěšiny okolo dubů. Je nesporné, že obviněný v průběhu konfliktu vystřelil. Nábojnici se však nepodařilo nalézt. Přitom určení místa výstřelu by vytvořilo pevný bod v předmětném prostoru a napomohlo určení, kde se vlastně obviněný a poškození nacházeli a zda je pravdivá verze, že obviněný došel až k východu z uličky na vzdálenějším severním konci řady dubů, či zda došel pouze na bližší jižní konec řady dubů, tj. do míst, kde se nacházejí předmětné kanalizační poklapy. Na č. l. 19 K. L. vypověděla, že v době výstřelu stála přímo u té lampy a obviněný stál kousek od ní. Jak daleko ale říci nedokázala. Nikdo se již ale této svědkyně nedotázal, kterou pouliční lampu má na mysli. Pouze z rekonstrukce plyne, že v průběhu děje, když byl obviněný obklopen přítomnými muži, ustoupila K. L. do pozadí na východ od nich.

Stejně tak lze nalézt rozpory v situaci před vchodem do domu K. Ch. V přípravném řízení M. Č. (č. l. 22) a I. L. (č. l. 25) i L. L. (č. l. 29) uvedli, že M. Č. se postavil ke vchodu před zámeček dveří aby zabránil obviněnému v otevření dveří a odejítí do domu. Naproti tomu při rekonstrukci (č. l. 176 fotografie č. 6) dveře blokuje L. L. a M. Č. stojí o 2-3 metry dále, dveře neblokuje a v pravé ruce zřejmě drží zapálenou cigaretu, o níž lze důvodně pochybovat, že by dne 18. 5. 2002 v průběhu konfliktu, když poškození zadržovali obviněného, v tu chvíli kouřil a cigareta tak patřila do rekonstruovaného děje.

Jestliže stále existují nejasnosti v polohopisném určení průběhu konfliktu, tak přetrvávají i pochybnosti o správném určení času. Ve skutkové větě je obsaženo, že obviněný, reagujíc na hluk blížící se skupiny osob, vyšel před dům v době kolem 01.45 hod. V policejním záznamu, který byl předložen v hlavním líčení jako důkaz, je uvedeno, že telefonát na tísňovou linku 158 byl přijat v 01.35 hod. Nalézací soud si nepovšiml, že vyjití z domu předcházející spáchání činu klade do doby, kdy již byl čin spáchán, neboť za trestný čin klade obviněnému to, co bylo dokonáno již před telefonátem na policii. Tento nedostatek nezhojuje ani použití slova kolem, neboť z provedeného dokazování je nepochybné, že jestliže hovor byl přijat v 01.35, musel obviněný již na místě činu konat a nemohl teprve vycházet z domu. Časový rozdíl je zde poměrně malý, avšak vzhledem k celkové důkazní situaci vypovídá o pozornosti, se kterou nalézací soud hodnotil důkazy.

Dalším nejasným bodem je role alkoholu v celé věci. Obviněný byl střízlivý, což bylo prokázáno dechovou zkouškou provedenou na místě samém policií. Jinak je tomu u poškozených. Poškození uvedli, že v době před konfliktem pobývali v restauraci, kde muži konzumovali pivo. Jeho množství udávali v rozsahu 2-3 půllitry piva na osobu. Sami popírají, že by byli pod vlivem alkoholu. Zcela jinak jejich stav popisuje obviněný, který je hodnotí jako osoby pod výrazným vlivem alkoholu, agresivní a hlučící, narušující veřejný pořádek. Zásadní vadou zde je, že na rozdíl od obviněného, u něhož byl jeho stav střízlivosti prokázán, nebyl nikdo z poškozených zkoušen na alkohol podroben a množství alkoholu v jejich krvi zůstalo nezjištěno. Nebyl ani proveden v době krátce po činu výslech obsluhy restaurace, která v tehdejší době mohla poskytnout alespoň podpůrné vyjádření o množství poškozenými zkonsumovaného alkoholu. Jako velmi problematická je pak v tomto bodu výpověď zasahujícího policisty V. M., který nejprve uvedl, že poškozené nevyslychal, protože byli pod vlivem alkoholu a nebyli schopni výslechu (č. l. 79). Naopak následně uvedl, že každého z mužů, jakož i K. L. jednotlivě vyslychal, dotazoval se jich na průběh události (č. l. 271) a oni naprosto normálně komunikovali (č. l. 272). Ovlivnění poškozených alkoholem tak zůstalo neobjektivizováno. V této souvislosti lze poukázat na údaje soudního lékařství, kdy 1 půllitr piva obsahuje v průměru 18-25 g alkoholu (MUDr. Z. M., [www.alkoholik.cz](http://www.alkoholik.cz), obsah alkoholu v alkoholických nápojích, 2003-2007) a obvinění požili podle jejich výpovědí 2-3 půllitry piva. Již při 0,2 až 0,5 promile alkoholu v krvi se kromě veselosti dostavuje mimo jiné nepřiměřená sebedůvěra, pocit sebejistoty, sklon přeceňovat se a zhoršený odhad vzdálenosti (prim. MUDr. K. N., CSc. pro B., tabulka ovlivnění osoby alkoholem, publikováno na [Auto.idnes.cz](http://Auto.idnes.cz), 30. 6. 2006 in: Alkohol mění chování řidičů).

Ve výpovědích zejména poškozené K. L. se objevuje informace, že byla obviněným vyzývána, aby šla k lampě, že stála u lampy (je zmíněno již výše). Přesto nebyla věnována pozornost tomu, kterou lampou má svědkyně na mysli, zvláště když je na č. l. 233 v jejím výslechu zaprotokolováno, že svědkyně lampou nemyslí lampou stojící před domem.

Rovněž tak se nepodařilo dosáhnout jistoty ohledně doby telefonátu na linku 158 ve vztahu k výstřelu. Obviněný setrvává na tom, že poškozený M. Č. volal na policii teprve poté, co obviněný vystřelil do vzduchu. Poškození nejprve uváděli, že obviněný vystřelil až poté, co M. Č. zavolal na policii. Posléze v hlavním líčení konaném dne 11. 3. 2005 poškození uvedli, že k volání došlo (výpovědi na č. l. 232, 240) nebo mohlo dojít až po výstřelu (výpověď č. l. 236). Tato informace by byla významnou při určení, zda výstřel byl důvodem pro telefonát nebo zda obviněný vzbuzoval v poškozených obavy o život a zdraví již dříve.

Jasno do tohoto nevnesl ani písemný záznam z tísňové linky 158 (č. l. 197), kdy z něho je patrné, že se na místě samém pohybuje ozbrojený muž v pyžamu, avšak, zda došlo k výstřelu ze záznamu nelyne. Zvukový záznam tísňového volání v dané věci neexistuje. Pouze z logiky věci v návaznosti na výpověď operačního důstojníka M. lze za pravděpodobnější pokládat to, že M. Č. volal na policii již před výstřelem, neboť operační důstojník zapisuje do záznamu podstatné informace plynoucí ze sdělení oznamovatele a informaci o výstřelu by zřejmě do záznamu zapsal. Uvedená úvaha však není důkazem, že tomu tak skutečně bylo. Není vyloučeno ani to, že M. Č. jako oznamovatel při hovoru s operačním důstojníkem jasně nesdělil, zda došlo k výstřelu či nikoli. Opětovně je tedy nutno konstatovat, že sporný údaj se nepodařilo objektivizovat.

V neposlední řadě na č. l. 285 sám soud ve vztahu k tomu, že ostatní poškození vypověděli, že obviněný zbraní mířil a vyhrožoval zastřelením ihned od počátku, v odůvodnění píše, že výpověď svědka I. L. byla shledána ve vztahu k ostatním jako výpověď odlišná, neboť tento svědek sledoval obviněného poprvé v situaci, kdy tento stál, držel v ruce

pistoli, kterou měl ale svěšenou dolů. Obviněný potom vytáhl zbraň, přišel blíže ke K. L. a mířil jí na hlavu. Tato výpověď tedy vykazuje významnou odlišnost od výpovědí ostatních poškozených. Z odůvodnění je zřejmé, že soudu její existence je známa, ale již zde chybí adekvátní rozbor k ní, jak na ni soud nahlíží, jak ji komplexně hodnotí.

Na tomto místě lze podotknout, že rozpory ve výpovědích byly i na konci celého děje. Nesporné bylo, že po příjezdu policie zajistila policie u obviněného předmětnou pistoli. Průběh tohoto zajištění však popisovaly obě strany konfliktu rozdílně. M. Č. a L. L. tento moment popisovali tak, že policie obviněného odzbrojila. M. Č. dokonce uvedl, že policisté obviněného namáčkli na stěnu a zbraň mu odebrali. Naopak obviněný líčil, že zbraň dobrovolně odevzdal. V hlavním líčení policista V. M. vypověděl, že obviněný zbraň bez problémů odevzdal (č. l. 271).

K možnému motivu činu poškození uvádějí, že při cestě (zejm. v části cesty na hrázi rybníka) hlučeli. Co se týče intenzity jimi vydávaného hluku, připouštějí, že během cesty zpívali, avšak intenzitu jimi vydávaného hluku popisují jako nízkou. Co se týče zmíněného místa na hrázi rybníka, není známo, jak je toto místo vzdáleno od vchodu do domu K. Ch. a jakou musí mít hluk intenzitu, aby dolehl z tohoto místa do domu K. Ch. Naopak obviněný kromě toho, že tvrdí, že šel na pomoc napadené ženě, rovněž uvádí, že poškození velmi hlučeli. Tedy na rozdíl od poškozených vnímá intenzitu jimi vydávaného hluku jako vysokou. Zvukový vjem ať již šlo o volání o pomoc nebo o hluk rušící noční klid zde byl tím impulsem, který vedl obviněného k vyjití z bytu a posléze z domu. Zvukový vjem přitom musel být natolik silný, aby obviněného v této noční hodině k takové reakci přiměl. Obhajoba obviněného, že šel na pomoc ženě, která křičela, „nechte mne, nechte toho, pomoc“ (č. l. 10) považuje Nejvyšší soud za neprůkaznou. Ani verze, že se tak mělo stát bez vážně míněného úmyslu, kdy ostatní poškození by atakovali K. L. pouze v žertu, se nejeví příliš věrohodná. V takovém případě obviněný, u něhož byla racionalita uvažování potvrzena psychologickým posudkem, v okamžiku, kdy zjistil, že se nejedná o reálný útok, by zřejmě odešel zpět do domu. V tomto případě by rovněž bylo zvláštní, že by se obviněný v roli zachránce, který jde na pomoc napadené ženě, zastavil v místech kanalizačních poklopů, jak sám ve své výpovědi uvádí. Znamenalo by to tedy, že najednou ztratil odvahu pomoci napadené ženě? Naproti tomu při motivu zklidnit hlučící osoby rušící noční klid, o jejichž počtu mu nebylo nic známo, se jeví rozumným nevcházet do zastíněného prostoru pod korunami vzrostlých dubů a naopak zůstat na volném, nezastíněném a osvětleném prostoru (kde se obviněný podle svého tvrzení zastavil).

Nejvyšší soud má za to, že intenzita hluku vydávaná poškozenými byla v míře vyšší, než jsou poškození ochotni připustit. Z výpovědi policisty F. M. (č. l. 259) – „na M. to vidím jako hrůzu, to se nedá nic dělat, oznámení z M. přichází tak třikrát do hodiny během noční služby ...“ – je nepochybné, že sídliště M., na kterém se konflikt odehrál, je hlučným místem, kde rušení nočního klidu je běžnou věcí. Tento úsudek podporuje též novinový článek předložený obviněným na č. l. 311, který poukazuje na neutěšenou situaci na sídlišti a zmiňuje, že výjezdy policie jsou zde každodenní záležitostí. Pokud by tedy zvukový vjem, který vnímal obviněný, byl obvyklý, a to zejména co do jeho intenzity, nestal by se pro něj impulsem pro vyjití z domu v pyžamu.

V přípravném řízení a posléze i v řízení před soudem poškození vypověděli, že obviněný je ohrožoval střelnou zbraní spolu s výhrůžkou zastřelení a vzbudil v nich tak obavu o život a zdraví. U hlavního líčení konaného dne 11. 3. 2005 nalézací soud položil poškozeným dotaz, proč se svědci přesunuli přibližně 50 m od místa jimi udávaného střetu s obviněným až před vchod do domu. Z jejich odpovědí plyne, že obviněného chtěli na místě činu zadržet, dokud nepřijede policie. Nalézací soud se s tímto spokojil, aniž by nějak vysvětlil rozpor v tom, že poškození byli přímo ohroženi namířenou střelnou zbraní a však zároveň dokázali sami neozbrojeni útočnicka na místě zadržet, a to pouze jeho blokováním (např. bez použití lsti). Naskytá se otázka, jak to sami neozbrojeni dokázali. V této souvislosti nelze nezmínit i další část výpovědi poškozených, kterou převzal soud do svého rozhodnutí. Poškození uvedli, že obviněného nijak fyzicky nenapadli a přímo fyzicky (držením) mu v pohybu nebránili. Připustili, že obviněného, který couval ke vchodu pronásledovali a obklopovali jej a tlačili k domu K. Ch. K tomuto nalézací soud pomíjí výpověď svědkyně A. K., která výslovně uvedla, že poškození obviněného napadali jak slovně, a to hrubě neslušnými výrazy, tak i fyzicky, a to strkáním do něj.

Nepřehlédnutelným v tomto kontextu je také to, že poškození vypovídají, že obviněný chtěl utéci z místa činu do domu K. Ch. Z čeho jim bylo známo, že obviněný chce právě do domu K. Ch. Bylo-li místem činu vyústění uličky mezi zahradami, tak dům K. Ch. je vzdálen cca 50 m a není zcela automatické, že útočník pochází právě odtamtud, zvláště, kdy místo činu se nachází na panelovém sídlišti.

Podobně poškozený M. Č. v hlavním líčení konaném dne 11. 3. 2005 uvedl, že neví, jak obviněnému zabránil v odchodu do panelového domu „jestli nějak nohama“ (č. l. 237). Toto je v rozporu s jeho předchozí výpovědí z přípravného řízení i s provedenou rekonstrukcí. V přípravném řízení tento poškozený uvedl, že si stoupl přímo před vchodové dveře do domu před jejich zámeč, čímž dveře zablokoval a znemožnil obviněnému vstup. Při rekonstrukci, ale dveře blokoval poškozený L. a poškozený Č. stál mimo nich (č. l. 176, fotografie č. 6). Není tedy jasné, kdo bránil

obviněnému ve vejítí do dveří a jakým způsobem tak činil.

Nalézací soud podrobně přepisuje svědeckou výpověď zasahujícího policisty V. M., který popsal zásah na místě a uváděl, že vyslechl oznamovatele činu a jednotlivě další poškozené, dotázal se jich na průběh konfliktu. V. M. k těmto osobám taktéž uvedl, že na něho působili docela v pohodě, byli trochu rozjaření, neboť šli ze zábavy. Byli také trochu rozčílení, protože na ně byla vytáhnutá zbraň. Zde nelze soudu nevytknout pochybení spočívající v tom, že se nevypořádal s jeho předchozí výpovědí, v níž svědek uvedl, že poškození nebyli vyslýcháni, protože v důsledku požití alkoholu nebyli schopni výslechu.

Jiný nedostatek spočívá v tom, že nalézací soud jednoznačně usuzuje, že se poškození jednáním obviněného od počátku cítili jednoznačně ohroženi. Tento závěr se ale jeví jako nelogický, neboť poškození obviněného vzápětí atakovali nejen slovně ale i fyzicky, což vyplývá i z výpovědi svědkyně K. Je snad logická úvaha o tom, že civilní osoba beze zbraně napadá útočníka, který na ni krátce předtím z bezprostřední blízkosti mířil střelnou zbraní a vyhrožoval jí zastřelením a riskuje tak, že na ní bude vystřeleno? Vyzývá běžně taková osoba v dané situaci zmíněného útočníka slovním projevem, „máš pistoli, tak ji ukaž, tak vystřel“ a dotírá na něj tak, že údajný útočník ze strachu vystřelí varovný výstřel do vzduchu?

Nalézací soud si vyžádal výpisy z rejstříku trestů poškozených a z nich zjistil, že žádný v nich nemá záznam. Vyslovil tak závěr, že jejich obecná věrohodnost jako svědků není nijak dotčena. Avšak již nezmiňuje, že totožný závěr v tomto duchu pak musí učinit i u obviněného, jehož trestní rejstřík v předmětné době neobsahoval taktéž žádný záznam.

Nakonec ve světle výše popisovaných nejasností jsou nastoleny meritorní otázky, které je nutno zodpovědět, aby bylo možno vyslovit, zda byly naplněny skutkové podstaty trestných činů, za jejichž spáchání byl obviněný odsouzen. Meritem souzeného činu je, že obviněný ihned poté co přistoupil k poškozené K. L., započal s hrubými nadávkami, mířením střelnou zbraní pistolí a vyhrůžkou zastřelením vůči ní a ostatním poškozeným.

Skutkovou podstatu násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 196 odst. 1 tr. zák. naplní ten, kdo vyhrožuje usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu. Skutkovou podstatu trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. naplní ten, kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti. V posuzované věci zde stojí proti sobě tvrzení poškozených, že obviněný na ně mířil střelnou zbraní, vyhrožoval jim zastřelením a zároveň jim nadával hrubými výrazy. Obviněný toto popírá. Na místě samém nebyl nikdo třetí, kdo by slova řečená na počátku konfliktu zaznamenal. Jak již bylo řečeno, svědkyně K. vnímala teprve následující fázi konfliktu a uvedla, že ze strany obviněného hrubá slova, jak jsou zmiňována poškozenými neslyšela. Naopak vypovídala o tom, že obviněný mluvil klidným hlasem, že neviděla, že by na někoho mířil zbraní a za slovně i fyzicky útočící osoby označovala poškozené (č. l. 228). V tomto smyslu vypovídali i svědkové M. a J. P., kteří rovněž počátek konfliktu neviděli.

Nejvyšší soud pokládá za reálné, že obviněný na počátku konfliktu vyslovoval vůči poškozeným silnější výrazy. Přitom nepomijí skutečnost, že poškození (minimálně muži, kdy poškozená K. L. požití alkoholu popírá) požili předtím alkoholické nápoje, i když jejich množství není přesně určeno a tudíž jejich vnímání reality tím bylo ovlivněno. Poškození s jistým zdráháním připouštějí, že obviněnému hrubá slova opláceli (M. Č. na č. l. 173 uvádí, že se vzájemně častovali nadávkami ve stylu: „jak on, tak my“). S přihlédnutím ke zjištěným okolnostem a k vyhodnocení osobnosti obviněného ve znaleckém posudku si ale je nutné položit otázku, jaký motiv by obviněného vedl k tomu, aby poškozeným zároveň vyhrožoval tak závažným následkem, jako je způsobení smrti (zastřelením) za současného okamžitého míření nabitou střelnou zbraní.

Tato část děje je klíčová pro posouzení, zda se skutek opravdu stal tak, jak byl popsán v odsuzujícím rozsudku. Pravdivost tvrzení jednotlivých aktérů předmětného konfliktu lze posuzovat pouze z toho, zda i v ostatních bodech svých výpovědí uvádí logické údaje, prokázané i dalšími důkazy, či nikoli. Pokud byl učiněn závěr, že stále přetrvávají nejasnosti a rozpory ve výpovědích ohledně předchozích popisovaných okolností a těchto nejasností je celá řada, tak je obtížné vyslovit kategorický závěr o tom, že tato výhrůžka smrti doprovázená hrubými výrazy byla učiněna a byla podpořena mířením zbraně.

Nesporných momentů je v posuzovaném případě poměrně málo.

Za nesporné lze označit, že poškození šli v pozdních nočních hodinách z restaurace, kde muži požili alkohol. Nakolik jim ale byli ovlivněni není objektivizováno. V prostoru mezi východem z uličky mezi ploty vzdáleném cca 50 m od rohu domu K. Ch. a vchodem do domu K. Ch. se střetli s obviněným oděným v pyžamu, který měl pistoli. Kde však tento střet započal, se nepodařilo bez pochyb zjistit. Výpovědi nejsou jednotné a jakékoli pomocné stopy v terénu

(zejm. trasologické) na místě samém zajištěny nebyly. Padl varovný výstřel a jeden z poškozených (M. Č.) volal na policii. Není jisté místo, v němž výstřel padl, ani časový vztah, zda telefonát byl uskutečněn před či po výstřelu. Nábojnice, která by určila místo výstřelu nebyla nalezena a zvukový záznam tísňového volání nebyl zajištěn. Z písemného záznamu pak informace o tom, zda výstřel padl před telefonátem či až po něm neplyne. Posléze to, jak se choval obviněný a jak poškození je prezentováno stále ve dvou odlišných verzích, tj. ve verzi poškozených a ve verzi obviněného, kdy v obou variantách zůstávají rozporná a nelogická místa včetně toho, jaké hrubé výrazy obviněný použil a v jaké pozici měl v tom okamžiku pistoli. Poškození fyzicky zabránili obviněnému ve vstupu do domu. Následně se na místo dostavila Policie ČR, čímž došlo k ukončení konfliktu.

Nejvyšší soud je toho názoru, že nalézací soud sice vyčerpал možné důkazní prostředky v dané věci, provedl všechny důkazy, které byly dostupné. Při rozhodování o věci se však dopustil některých nepřesností či chyb, které nelze zvláště za tak nejednoduchého stavu dokazování považovat za pominutelné. V odůvodnění rozsudku nalézacího soudu je třeba poukázat zejména na tyto nedostatky.

Okresní soud na č. l. 285 uvádí, že všichni svědci soudu označili místo počátku střetu a že se na tomto místě v zásadě shodli, a že toto místo je na náčrtu č. 3 označeno čísly 1 (údaj K. L.), 3 (údaj M. Č.), 7 (údaj I. L.) a 9 (údaj L. L.). Kromě toho, že závěr soudu, že se svědkové v zásadě shodli je zkreslující, což již bylo popsáno výše, okresní soud uvádí i chybný údaj. Číslo 7 totiž neoznačuje místo počátku konfliktu podle svědka I. L., ale naopak místo, kde stál sám svědek I. L. (č. l. 239).

Na č. l. 286 nejprve soud uvedl, že svědkem M. Č. zvažovaná trasa byla do náčrtu označena číslem 4 a poté na stejné straně níže uvedl, že místo výstřelu uvedené svědkem I. L. je na daném náčrtu vyznačeno pod č. 4., což je chybný údaj. Číslo 4 správně označuje trasu zvažovanou M. Č.

Soud vyšel z pozdější výpovědi policisty M., aniž by si ji zkonfrontoval s výpovědí předchozí a neodstranil tak rozpor v jednotlivých tvrzeních tohoto svědka ohledně stavu poškozených po požití alkoholu.

Pro podporu výchozí teze, že obviněný došel za poškozenými až do prostoru u vyústění uličky mezi zahradami vzal soud výpověď svědkyně A. K., která však obviněného v tomto místě neviděla a její výpověď hovoří poněkud odlišně, než jak ji vykládá nalézací soud. Na č. l. 291 soud uvádí, že svědkyně K. připustila, že skupina tvořená poškozenými, ale i obžalovaným se do prostoru před jejími okny přesunula z prostoru zátočiny (míněno z prostoru zahrádek nacházejících se z pohledu svědkyně vpravo před panelovým domem). Soud zde mění slova ze zátočiny na slova z prostoru zahrádek, což jsou zcela jiná místa. Nikde ve výpovědích svědkyně není zaprotokolováno, že by svědkyně vyslovila „z prostoru zahrádek“.

Ohledně výpovědi svědkyně K. je nezbytné pozorně srovnat terénní situaci u domu, jinak lze výpověď svědkyně pochopit nesprávně. Pro to je významné zrekapitulovat tyto poznatky. Před vchod vede betonový chodník. Na tento chodník je dodatečně šikmo připojen chodník asfaltový, který takto zešikma probíhá (zatačí se) kolem domu za jeho severozápadní roh a v těchto místech se opět šikmo lomí a pokračuje pak rovnoběžně s boční severní stěnou domu K. Ch. východně směrem k panelovému domu K. Š. Na boční stěně panelového domu K. Ch. se žádná okna nenacházejí (viz fotodokumentace). Okno, ze kterého sledovala svědkyně konflikt je na čelní západní stěně domu. Z fotografií č. 2, 4 na č. l. 185 je patrné, že kanalizační poklapy se nacházejí v zalomené části asfaltového chodníku až za úrovní rohu panelového domu. Zalomená asfaltová část chodníku tak vytváří jakousi zátočinu, která se nachází jak před čelní stěnou domu tak i za rohem domu, kam již nemohla svědkyně vidět. Zahrádky se pak nalézají na severozápadě prostoru, kde se konflikt odehrál, prochází jimi předmětná 1,2 m široká ulička.

V této souvislosti není také bez důležitosti, že soud položil svědkyni K. otázku ke zjištění, jak daleko ze svého okna vidí prostor na předmětném asfaltovém chodníku a tuto vzdálenost vyznačil do plánu č. 2 jako bod č. 1, (č. l. 252). Tento záznam v nákrese je však zřetelně nesprávný, neboť zachycuje místo v polovině západovýchodní části asfaltového chodníku až za rohem panelového domu K. Ch. vůči oknu, z něhož A. K. děj sledovala, a které je na průčelí domu. Čili do těchto míst svědkyně rozhodně vidět nemohla.

Svědkyně vypovídá o tom, že se probudila v době, kdy účastníci konfliktu přicházeli jako od toho hřiště, a že tam je takový chodníček, oni šli po chodníku a tam je (na tom chodníku) viděla. V hlavním líčení pak uvedla, že účastníky konfliktu viděla přicházet ze zátočiny a zastavili se před vchodem do domu. Z její výpovědi tedy plyne to, že osoby viděla až na chodníku vinoucím se okolo domu, a to na jeho zalomené části. Tomu odpovídají i výhledové poměry z jejího okna. Důležité je také to, že účastníci konfliktu netvořili nějaký pevný semknutý útvar, naopak jednotliví účastníci byli nepravidelně rozmístěni, přitom se pohybovali. Sami poškození vypověděli, že poškozená K. L. se nacházela v pozadí, že M. Č. nebyl v bezprostředním kontaktu s obviněným, byl rovněž několik metrů od něj,

obviněný stál vůči poškozeným čelem. Navíc se toto postavení osob v průběhu času měnilo, pozice a vzdálenosti mezi nimi nebyly konstantní. Vzhledem k poměrům na místě, tj. při podrobném zhodnocení terénní situace - zalomení chodníku, umístění kanalizačních poklopů podle fotografií, nikoli podle náčrtu, faktu, že účastníci konfliktu byli nepravidelně rozmístěni a krátké době, po kterou měla svědkyně první zrakový vjem, (kdy hned nato odběhla k telefonu a pak se vrátila) lze dovozovat, že některé z osob mohly být v okamžiku, kdy je svědkyně spatřila na chodníku v jeho části před čelem domu a některé o něco dále na rohu či za rohem domu, avšak stále v zalomené části chodníku, tj. v zátočině. Tudíž její výpověď neumožňuje vyslovení názoru učiněného okresním soudem, že obviněný došel až k východu z uličky mezi ploty. Taktéž ale nepotvrzuje ani tvrzení obviněného, že se zastavil jako na nejzazším přesně určeném bodu na kanálových poklopech a nepokročil dále ani o krok. Takové kategorické vymezení svého postavení obviněným za okolností, kdy, kde a jak se konflikt odehrál působí též nepřesvědčivě. V každém případě ale závěr, že obviněný přešel za poškozenými až do prostoru ústí uličky mezi ploty na severním konci stromořadí dubů, nelze rozhodně z tohoto svědectví A. K. učinit. Jediným pevným závěrem ze svědectví plynoucím je, že skupina účastníků konfliktu byla spatřena na chodníku v jeho zalomené části. Úsudek, určující na základě tohoto svědectví postavení obviněného v pozici u ústí z uličky mezi ploty a čekajícího zde na přicházející poškozené se jeví nepodloženým a zároveň nelogickým. V této souvislosti je nezbytné poznamenat, že pokud by obviněný měl dojít až do prostoru, kde vyúsťuje ulička mezi ploty a zde stát, očekávajíc skupinu poškozených, musel by sem dojít s dostatečným časovým předstihem. To by současně znamenalo, že poškození museli vydávat cestou do tohoto prostoru podstatně větší míru hluku, než v celém průběhu řízení připouštěli, neboť pouze tenkrát by je mohl obviněný ve svém bytě uslyšet a současně by jej to vyprovokovalo k opuštění bytu. Musel by mít také dostatek času na to, aby se až na ono místo k ústí uličky mezi ploty přesunul. Zároveň by musel již dopředu vědět (či jinak vytušit), že poškození půjdou právě touto předmětnou uličkou, když bezpochyby dopředu nevěděl o koho se jedná a zda, případně kde na sídlišti bydlí. Tedy jinými slovy, nemusel se poškozených vůbec dočkat, protože zmíněná cestička nebyla jedinou možnou cestou v daném místě a poškození do této uličky nemuseli vůbec vkročit.

Nejvyšší soud konstatuje, že pokud soud z výpovědi svědkyně K. dovodil, že její výpověď popírá tvrzení obviněného, že nebyl u východu z uličky mezi ploty tj. 50 m od rohu panelového domu, nelze tomuto závěru při použití logického i gramatického výkladu přisvědčit.

Výpověď svědkyně K. (č. l. 15-16, 227 an.) mimo těchto místopisných informací obsahuje i další údaje, kterým soud v odůvodnění rozsudku nevěnoval patřičnou pozornost. Její svědectví je jednoznačné v tom směru, že svědkyně sledovala agresivitu ze strany poškozených, když křičeli „máš pistoli, tak ji ukaž!, co machruješ, tak vystřel!“ a k tomu vyslovovali nadávky, které svědkyně označila za hrubé termíny používané v hospodách, obklopovali jej, poškození obviněného provokovali. Vyzývali obviněného, „máš pistoli, tak ji ukaž, tak vystřel!“. Nějak ho utlačovali, vrhli se na něj. Pak svědkyně spatřila, že obviněný dal ruku do vzduchu a vystřelil. Vypověděla: „Ten člověk stál, vůbec se nebránil, oni na něho pořád dotírali, byli jako nalepení“. Tato část výpovědi uvedené svědkyně není v odůvodnění podrobně rozebrána a není tedy zjevné, nakolik se jí nalézací soud zabýval a jaký na ní kladl důraz. Naopak nalézací soud tuto situaci vyhodnocuje, jako že se poškození snažili obviněného na místě zajistit. To i přes to, že je podle jejich výpovědi ohrožoval střelnou zbraní. Jestliže je A. K. označena za důvěryhodného svědka, pak tato část její výpovědi vypovídá o situaci, kdy obviněný je v pozici obranné a poškození vystupují jako útočníci. Pokud je k tomuto svědeckému popisu části děje hledáno vysvětlení ve výpovědích poškozených, lze zjistit, že se tomuto poškození spíše vyhýbají. Při rekonstrukci provedené podle jejich verze pak dokonce postupují za couvajícím figurantem představujícím obviněného bez jakéhokoli náznaku agrese slovní či fyzické.

Navzdory výše konstatované rozporné důkazní situaci nalézací soud provedené důkazy vyhodnotil jako natolik přesvědčivé, že podle jeho názoru bylo možné vyslovit v souladu s ustanovením § 2 odst. 5, 6 tr. ř., že je naplněn požadavek zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností. Je však třeba prohlásit, že nejasná místa soud buď pominul, nebo je bagatelizoval a závěry, které vyvodil, ačkoli se mohou jevit bez důkladného přezkumu propracovanými, v řadě ohledů při pečlivém detailním zkoumání trpí logickými mezerami a zůstávají tudíž nepřesvědčivé. Jak již bylo mnohokrát v rozhodnutích Nejvyššího soudu vysloveno, hodnotit důkazy je základním právem soudu prvního stupně. V dané věci však jím byly důkazy zhodnoceny tak, že v řadě hodnotících postupů a tím i přijatých závěrů nelze se soudem prvního stupně souhlasit. Důkazy shromážděnými v posuzované věci se totiž nepodařilo utvořit onen uzavřený souvislý řetězec, na jehož základě by bylo možno rozhodnout, že se obviněný bezpochyby dopustil jednání, jímž byl uznán vinným.

Dne 6. 10. 2005 ve veřejném zasedání přezkoumal na základě odvolání obviněného prvostupňové rozhodnutí Krajský soud v Českých Budějovicích, jako soud odvolací. V předchozím rozhodnutí Nejvyššího soudu o stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud konstatoval, že odvolací soud nepřezkoumal dostatečně správnost a úplnost skutkových zjištění prvostupňového soudu v situaci, kdy proti sobě stály výpovědi obviněného a poškozených. Nyní je Nejvyšší soud nucen toto konstatování vyslovit opětovně, s poukazem na shora uvedené, když výše byly popsány mezery a

nedostatky v důkazech a ve vyvozených skutkových i právních závěrech. K závěrům učiněným odvolacím soudem Nejvyšší soud poznamenává následující.

K námitce odvolatele, že rekonstrukce byla provedena za denního světla, ačkoliv posuzovaný děj se udál v noci, odvolací soud naznal, že není potřeba doplňovat dokazování opakovaním rekonstrukce za stejných výhledových poměrů, za jakých se měl skutek stát. Pokud odvolací soud vyslovil, že není potřeba dokazování doplňovat za stejných výhledových poměrů, opominul jeden ze základních principů rekonstrukce, totiž že se vytváří stejná situace, jaká byla na místě činu při jeho spáchání. Stejně je tomu i s provedenou prověrkou na místě. Pokud též odvolací soud vyslovil, že pokyn Nejvyššího soudu na provedení rekonstrukce lze vyložit i tak, že budou prověřovány pouze 2 verze, což nelze mít za nelogické, tak ve svém důsledku zaštilil postup, kdy rekonstrukcí nebyl prověřen děj na místě, jak ho vnímali jednotliví poškození. Tím bylo vycházeno při hodnocení jednotlivých verzí vzešlých z provedených rekonstrukcí z verze poškozených, jež vznikla na základě jakési kolektivní paměti, když ve skutečnosti průběh celé rekonstrukce určoval téměř výhradně M. Č. Ostatní poškození představovali na místě samém spíše statisty než svědky, kteří mají předvést, jak se celá událost odehrála. Okrajově lze poznamenat, že není ani jasné, jakou intenzitu osvětlení na místě má odvolací soud na mysli, pokud hodnotí, že ke konfliktu došlo v prostoru, kde určitý osvit je vytvářený nejen veřejným osvětlením v bezprostřední blízkosti, ale celkovým zářením z ostatních světelných zdrojů ve městě.

Stejně tak se nelze ztotožnit, s tím, že rozpory ve výpovědích se týkají detailního umístění či přesných výrazů pronášených jednotlivými aktéry. Při hlubším prozkoumání polohopisu, vzdáleností, výpovědí a fotografií, zákresů významných věcí a bodů na místě činu, nelze tyto rozdíly brát na lehkou váhu a označovat je jako detaily, zvláště když skutkový děj, za který byl obviněný odsouzen je opřen výhradně o výpovědi poškozených. Jiné stopy zajištěny nebyly a předmětná místa a body jsou základem pro ověření pravdivosti výpovědi a tím pro zjištění viny. Výrazy pronášené jednotlivými aktéry jsou naprosto stěžejní proto, aby bylo možno dovodit, která z uváděných verzí je věrohodnější a tedy i to, zda došlo k naplnění skutkových podstat obou trestných činů, za něž byl obviněný odsouzen.

Podobně jako prvostupňový soud, tak i soud odvolací posoudil napadání obviněného poškozenými, které popsala svědkyně K., za součást úkonů směřujících k zabránění útěku obviněného a vyslovil, že z tohoto nelze dovozovat bezvýhradnou nevěrohodnost poškozených. I když konstatoval určitý posun v hodnocení, kdy zmínil myšlenku, že obviněný mohl mít obavu z poškozených, přesto je zde stále postrádáno vysvětlení děje s ohledem na výpověď A. K., že obviněný tam stál, nebránil se a poškození na něj dotírali.

Z odůvodnění odvolacího rozhodnutí je zřejmé, že odvolací soud nenalezl výše popsané chyby v označování významných bodů na náčrtech pořizovaných policejním orgánem a nezhodnotil tak odchylky z toho plynoucí. Pokud vyslovil názor, že poškození se nepohybovali po přesně kotované oblasti a nejsou v jejich pohybu opěrné body, tak lze opáčit, že obviněný svým tvrzením o stání na kanalizačních poklopech takový bod vytvořil.

Ovšem již ze samotného spisu existence takových markant plyne. Nebyly však většinou v řízení zjištěny či přesně určeny. Prvou takovou markantou je keř podle výpovědi K. L., u kterého měl obviněný stát. Pozice tohoto keře (resp. jeho existence, neboť tato byla zpochybněna) není určena. Druhou markantou je lampa, ke které měla K. L. jít. Která z lamp na místě nacházejících je tou myšlenou lampou není určeno. Třetí markantou je strom, u kterého měl poškozený Č. konat malou potřebu. Opět není určen. Další markantou jsou místa, kde navazuje nezpevněná vyšlapaná pěšina na asfaltovou část betonovo-asfaltového chodníku, úsek asfaltového chodníku od jeho zalomení po kanalizační poklop, místo napojení asfaltového chodníku na betonový chodník. Nakonec je to místo varovného výstřelu.

Pokud pak odvolací soud rozebírá výpovědi policisty M., nelze mu nevytknout, že opět vynechává to, že policista M. nejprve vypověděl, že poškození nebyli schopni výslechu a posléze vypověděl, že poškozené vyslyšchal.

Co se týče výpovědi svědkyně K., zde je výrazným pochybením, že odvolací soud automaticky převzal, že svědkyně vypověděla, že skupina se přesunula z lokality od zahrádek. Jak bylo výše poukázáno, tato slova svědkyně nikdy nevyšlovala, což by odvolací soud zjistil, kdyby řádně přezkoumal její výpověď.

Ve světle těchto zjištění nelze vyslovit než to, že odvolací soud nepostupoval v souladu s ustanoveními § 254 odst. 1 a § 256 tr. ř.

Následně byl předmětný případ posuzován v dovolacím řízení (sp. zn. 8 Tdo 259/2006). O vydaném rozhodnutí o dovolání je nutné zdůraznit v první řadě to, že dovolací řízení je striktně omezeno ustanoveními § 265a až 265s trestního řádu a dovolací soud je vázán ve své přezkumné činnosti dovolacími důvody tam stanovenými. S odkazem na rozsáhlou judikaturu v této oblasti lze pouze konstatovat, že dovolací soud není druhou odvolací instancí a

neprovádí přezkum skutkového stavu věci, který je určen soudu odvolacímu.

V těchto intencích pak dovolací soud posuzoval podané dovolání, přičemž vyslovil, že dovolatelem vytýkané vady mají výlučnou povahu vad skutkových event. procesně právních, nikoli hmotně právních. Tyto však nezakládají žádný z důvodů dovolání podle § 265b tr. ř. Posuzoval i námitku dovolatele, že v jeho případě skutková zjištění a způsob hodnocení důkazů zcela zjevně vybočují ze zákonných mezí. Konstatoval, že zásada, s níž dovolací soud přistupuje k hodnocení skutkových námitek, se nemusí uplatnit bezvýhradně, a to v případě zjištění, že nesprávná realizace důkazního řízení má za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení zásadních požadavků spravedlivého procesu. Podle ustálené praxe Ústavního soudu lze vymezit podmínky, za kterých má nesprávná realizace důkazního řízení za následek porušení základních práv a svobod ve smyslu dotčení postulátů spravedlivého procesu. Za tyto případy se považují tyto skupiny: Opomenuté důkazy, důkazy získané nepřipustným způsobem a případy, kdy z odůvodnění rozhodnutí nevyplývá vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé resp. případy, kdy v soudním rozhodnutí jsou učiněná skutková zjištění v extrémním nesouladu s provedenými důkazy. Dovolací soud je pak povolán (stejně jako Ústavní soud) korigovat pouze nejextrémnější excesy.

Dovolací soud pak při hodnocení námitek dovolatele pochybení naplňující v předchozím, odstavci popisované skupiny případů neshledal.

Konečně byla tato věc posuzována Ústavním soudem v řízení o ústavní stížnosti (sp. zn. IV.ÚS 396/06). Sám Ústavní soud konstatoval, že není povolán k instancnímu přezkumu rozhodnutí obecných soudů. Jeho pravomoc je založena výlučně k přezkumu z hlediska dodržení ústavních garancí. Jeho zásah do rozhodovací činnosti obecných soudů je tak vázán na splnění jistých podmínek (Viz nálezy III.ÚS. 23/93). Stěžovatel sice tvrdí, že důkazy byly hodnoceny nepřipustným způsobem, tento závěr však Ústavní soud neshledal a tudíž ústavní stížnost odmítl.

Závěrem lze uvést, že nalézací soud své rozhodnutí (které následně potvrdil i odvolací soud) založil na pravdivosti výpovědí poškozených. Hodnotil v řízení řadu důkazů, vyslovil i to, co vzal za prokázané a jakými úvahami se řídil. Avšak veškerou tuto činnost devalvoval tím, že přehlédl řadu detailů a nejasností, které na první pohled nevypadají jako důležité, ale ve svém souhrnu v tomto konkrétním případě nabyly takových rozměrů, že zpochybňují zjištěný skutkový stav a tudíž i logiku učiněných závěrů. Odvolací soud pak rozhodnutí nalézacího soudu přezkoumal sice ze široka avšak nikoli do hloubky, takže některé jeho vyslovené závěry stojí na závěrech a úvahách soudu nalézacího, nikoli na obsahu spisu.

Odůvodnění soudu prvního stupně svým rozsahem a obsaženými popisnými i úvahovými pasážemi vytváří dojem, že skutkový stav, tak jak byl včleněn do skutkové věty spolehlivě odráží obsah provedených důkazů. Ve skutečnosti v daném případě i přes doplnění dokazování přetrvala řada nepřesností, přehlédnutí či pomínutí skutečností, které narušují podstatným způsobem celistvost důkazní mozaiky.

Při posouzení výše uváděných skutečností, rozsahu skutečností, které byly postaveny na jisto oproti množství skutečností, o nichž i přes rozsáhlé doplněné dokazování stále panují zásadní pochybnosti, nutno při právním posouzení vycházet ze stavu, kdy se řetězec důkazů proti obviněnému nepodařilo uzavřít bez důvodných pochybností. Zároveň již nelze dost dobře předpokládat, že by se dalším dokazováním podařilo tento stav změnit. Tudíž za daného stavu věci a to i s ohledem na dobu, po kterou trestní stíhání obviněného probíhá, nelze jinak, než aplikovat právní zásadu in dubio pro reo. K tomu, aby bylo možno rozhodnout o vině a trestu, je třeba, aby řetězec důkazů nevyvolával důvodné pochybnosti; pokud tomu tak není, je třeba rozhodnout ve prospěch obviněného. (viz nálezy Ústavního soudu ČR IV. ÚS. 438/2000 ze dne 28. 8. 2001, publikováno ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS pod č. 128/2001).

Ustanovení čl. 8 odst. 2 věty první Listiny základních práv a svobod, s nímž koresponduje, resp. jej rozvádí čl. 9 odst. 1 věta druhá Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a jemuž odpovídá i čl. 5 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, zaručuje, že nikdo nesmí být stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Toto ustanovení představuje zejména ochranu proti svévoli (především) výkonné moci, avšak i proti libovůli moci soudní, a jeho odrazem je i ustanovení § 2 odst. 2 tr. ř., které představuje jednu z hlavních zásad trestního řízení. Jde o formulaci principu presumpce neviny, z něhož se odvíjí subprincip in dubio pro reo, jemuž odpovídá důvod pro zproštění obžaloby [§ 226 písm. a) a c) tr. ř.]. Dále se z tohoto principu odvíjí další subprincip, podle kterého obžalovanému musí být vina bez rozumných pochybností prokázána. Podle § 125 odst. 1 tr. ř. v odůvodnění rozsudku soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují. Z toho vyplývá, že zejména za situace, kdy stojí proti sobě dvě vzájemně si odporující tvrzení, je nutné, aby

věrohodnost výpovědi svědka, která je v protikladu k výpovědi pachatele trestného činu, byla vyhodnocena vyčerpávajícím způsobem. Pokud tedy mezi jednotlivými důkazy existují rozpory, je povinností soudu zhodnotit věrohodnost a pravdivost každého důkazu jednotlivě a poté v souhrnu s ostatními důkazy, což nesmí být činěno v obecné rovině, ale vždy ve vztahu ke konkrétní skutečnosti. Jestliže nelze jednoznačně určit, která z variant skutkového stavu odpovídá skutečnosti, je třeba při zachování zásady „in dubio pro reo“ zvolit variantu pro obžalovaného nejpříznivější (viz nálezh Ústavního soudu ČR I. ÚS. 429/2003 ze dne 4. 12. 2003, publikováno ve Sbírce nálezů a usnesení ÚS pod č. 141/2003).

Lze tedy shrnout, že v posuzované věci existují i nadále nejasnosti, které jsou podstatné pro posouzení věci a které již není možno spolehlivě odstranit důkazy novými (nejsou k dispozici), případně opakováním důkazů stávajících. Důkazy, které byly ve věci provedeny, a to i přes jejich rozsah, výše nastíněné rozpory nevyvrátily, některé z nich je spíše podpořily. Důkazní situace tak zůstala v poloze, kdy i nadále přetrvávají výrazné pochybnosti, které neumožňují dospět k závěru, že skutkový stav byl zjištěn natolik jistě, aby bylo možno na jeho základě uznat Ing. V. P. vinným z jednání, pro něž byl stíhán a současně dospět ke spolehlivému závěru o spáchání trestného činu z jeho strany. S ohledem na tyto skutečnosti aplikoval Nejvyšší soud v dané věci výše uvedenou právní zásadu.

Na základě shora uvedených zjištění Nejvyšší soud podle 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 10. 2005, sp. zn. 4 To 760/2005, byl porušen zákon v ustanovení § 254 odst. 1, § 256 tr. ř., a v řízení předcházejícím v ustanoveních § 196 odst. 1 a § 202 odst. 1 tr. zák., v neprospěch obviněného Ing. V. P. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 6. 2005 sp. zn. 29 T 165/2004 zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí, na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Protože v dané věci již nebylo účelné vést další řízení k případnému opatření nových důkazů, event. k opakování důkazů již jedenkrát provedených, a též s ohledem na dobu dosavadního řízení Nejvyššímu soudu nezbylo než meritorně rozhodnout postupem podle § 271 odst. 1 tr. ř., a to na základě existujícího důkazního stavu. Nejvyšší soud podle trestně právní zásady in dubio pro reo rozhodl tak, že obviněného Ing. V. P. zprostil podle § 226 písm. a) tr. ř. obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Českých Budějovicích ze dne 11. 10. 2004, sp. zn. Zt 729/2002, protože nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je stíhán.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)